

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Liber sextus Decretalium

Bonifatius <VIII., Papst>

[Basel], 10. Dez. 1477

De statu monachorum

[urn:nbn:de:bsz:31-321569](#)

Opificiū p̄fessionē religiōnis solūnē sponsalia de p̄tū
sic et p̄ receptionem sacri ordinis an̄ carnalē copulā dico
sic et alibi equipanē ista. xx. q. iij. c. i. et. s. d. vi. a. ho. cle.
clericus. sed iam disputauit et terminauit stratiū quod est
hodie approbatū p̄ ostōez io. q̄ incipit altricatōis antiq
sc̄ sponsalia de p̄nti non dissolui per receptionem sacri
ordinis p̄ dec. ex p̄
te. ij. s. de queri. cō
su. vbi etiā de hoc.
et. xvij. q. iij. despō
satam. nonne em̄ re
cipiendo sacruū ordi
nem v̄o et se castita
tem seruaturū in se
culo. et tñ tale votū
castitatis in seculo
seruande non dissol
uit sponsalia d̄ p̄nti
ut ibi Inducat ergo
fauor religiōnis.
et merito. q̄ alia ē
causa monachi. alia
clericu. xvij. q. i. alia.
In solo ergo casu
exp̄so dicamus se
parari. quod enim
non est sanctoz pa
trum decretis ic. s.
de transla. inter. et
si dicemus cōtra
rū iam h̄ n̄ effet eq/
litas q̄ iam dupli
remedio posset vir
dissoluere sponsalia
et mulier vñico. q̄
pter sexus fragili
tatem ordines reci
pere n̄ potest. Est
aut ratio quare hoc
speciale est in reli
giois quia mortui
sunt mundo. xvij. q.
i. placuit. vnde sic
mors naturalis sol
ueret sponsalia. sic et ista ciuili p̄mittente canone de cō
uer. oīu. verum. et. c. ex publico. q̄ ratio deficit in clero
seculari. non ob. h̄ dec. p̄mo potius oīo dat. q̄ equipat
ista q̄ ad dirimendū matrimonii post stratiū. quasi quo
ad dirimendum prius contractū paria n̄ sint p̄mo dispa
riationibus p̄dictis. plura em̄ p̄fitendo p̄mittit mo
nachus q̄ recipiendo sacram ordinem clericus.
a. Tacitā. q̄ sit cū maior sponte et sciēs recipit h̄tū p
felloz. vbi est indistinct⁹. s. t. px. c. i. et. c. ostōz. vel cū
h̄tū indistinctū feret p̄ annū vt. c. t. ex pte. et. c. i. e. li.
b. Sedem apostolicam. aliis em̄ s̄p̄t. vt. s. dereli. do.
c. v. et. e. t. c. vno. q. e. li. z.
e. Approbatis. ergo si p̄fiteū religionē non approbatā
si postea strahit tenet m̄timoniū. q̄ verū puto. etiā si
q̄ p̄fitebaē credebat illā approbatā. Et eadē rōne dico
q̄ s̄p̄ticipit q̄s subdiaconatū ab eo quē credebat ep̄m. sed
n̄ erat si postea strahit matrimonii bñ tenet. et ita ter
minauit bar. b. iij. h̄m tan. in q̄stionib⁹ quidē ordinat⁹.
d. Contrahendū. vt. s. qui clericu. vel vo. rursus.
e. Debeat. ex manifestatione igī grauius fit p̄cēm. ad
hoc. s. de pe. et re. c. i. de h̄ dic vt. no. xxij. q. iij. nemo.
lxxij. di. clericus solus. et. s. de cele. missa. de homine.

exp̄ssam vel tacitaz factā
alicui de religiōibus p̄se
dem ap. a. pp̄batis. Reli
qua vero vota et si q̄nq̄ ma
trimoniū imp̄diant stra
hendū et q̄nto manifestius
sunt emissatāto p̄pter plu
riū scandalū et exemplū
durior p̄nia transgressorū
bus debeat n̄ tñ rescidere
p̄nt matrimonia post con
tracta. Bonifa. octauus.
De statu monachorum.

Periculoso et dete
stabilī quarundā
monialū statui q̄
honestatis laxatis habe
nis et monachali modestia
sexusq; verecundia impu
denter abiectis extra sua
monasteria nō nunq; per
habitacula seculariū p̄so
narum discutūt et freqū
ter istraeadē monasteria p̄:

Periculoso. in q̄tuor p̄tes diuīdo hanc deē. in quarū
prima q̄ durat v̄sq; ad. q̄ sane. ponit cām ostōmis. et
constitutionē de clausura monialū. in secunda p̄te p̄cipit
ultra facultates monasterioz n̄ mēdicantū nullā recipi
et stra factū ieritū decernit v̄sq; ad. q̄. verū. Infia p̄ui
det q̄d iuris q̄n moniales h̄nt facē fidelitatē v̄l homagū
tpalibus vel secula
ribus dñis. et q̄n im
eccliaſtico v̄l secu
lari foro. causas ba
bent et hoc usq; ad
q̄. et qz. In quarta
facit ordinarios ere
cutores huius iuris
quo ad clausuraz et
quo ad exempla me
naſteria p̄testando
q̄ per hoc in ipsa
exēptis quo ad alia
m̄bil iuris fictionis
hibi vendicent.

g. Habemis. simili
tudinare ad equū
qui laxatus habemis
currit quo vult. de
homic. dilectus.

b. Verecūdia. xx.
q. v. nec illud. et
xxij. q. v. h̄s imago.

i. Abiectis. sic. s. e.

li. S. elec. quorundā

sonas suspectas admittūt
in illius cui suā integrita
tem voluntate spontanea
deuouerunt grauē offend
sam religiōis opprobriū et
scādalū plimoz p̄uidē sa
lubrit cupiētes p̄nt ostōe
perpetuo irrefragabiliter
valitura sanximus vñuer
fas et singulas moniales
p̄ntes atq; fueras cuius
cung religionis fint xl or
dinis in q̄busib⁹ mūdi pti
bus existētes sub p̄petua
in suis monasterijs debē de
cetero p̄manere clausura
ita q̄ nulli eaz religionez
tacite vel exp̄sse p̄fesse sit
veleē valeat q̄cung rōne
vel cāmī forte tāto et tali
morbo euidenter eaz alia
quā laborare cōstaret qd
non posset cum alijs absq;
graui p̄iculo seu scandalo

h. Spōtanea. alias
non obligarenz vt
xx. q. iij. p̄ns cleri
cus. s. S. regula. cū
vitum in h.

i. Offenam. xxij. q. i. nec aliqua.

m. Cupientes. h̄ incipe constructum.

n. Presentes. sed quo p̄sentibus monialibus districtor

vita impōni potuit. stra id. xv. q. i. nec h̄. xxij. q. i. m̄te
gritas. px. q. iij. p̄sens. cū et nemo crescere compellatur.

•xxij. di. gesta. et ibi de hoc. Potest dici q̄ illud verum

de regula. sed hic ad regulā m̄bil adjiciē sed modus ha
bitandi s̄m naturaz rei taxat. vel dic supradicta vera in

clericis secularibus. in religiōis q̄ velle vel nolle non ha
bent secus. q̄ illis p̄ strictior vita m̄ndi etiā ex regula

h̄m inno. q̄ hoc no. de regula. sup eo. et h̄. p̄bat ista dec.

et addē qd̄ dixi. de re. iur. qd̄ omnes. iuris varietatē.

o. Partibus. q̄ locorum varietas. regulariter nō in

ducit. C. de tempo. m̄ integr. restitu. l. supuacuaz. Et no.

q̄d̄ dicit mundi. totius em̄ orbis papa tenet p̄ncipatū

ix. q. iij. cū dīa p̄ mūdū. q̄ i. phēmo hui⁹ li. cū suis oīo.

p. Perpetua. n̄ credo q̄ dec. ista tollat quim possent si

cellet ad strictiorē religionē humilitatis et puritatis cā

transire. s. de regulat. licet petita licentia vt ibi. Itē q̄n

vna monialis ad regimen alterius monasterij possit assu
mi. b. e. li. de elec. nullus. cū fi. sp̄ enim erunt in clausura.

q. Professe. quod dic vt. s. t. q. i. et. c. constitutionē.

f i ergo pfecta non erat huius ostionis tpe non tenetur.
b Undoneste. unde nec monachi adeas accedē dñt vel cū
eis colloqui msi i pntia abbatis et p modica vba. xvij.
q. n. d. affimimus. nec debent esse monasteria duplia ut
ibi et in. c. se. In medicis barbitonisoribus sartoribus

b Causa. sicut carpentarijs cū egerint et hijs filibus

c Oportunitate.

xvij. q. n. diffimil

d Absq penuria.

no. nō dixit omode

nām quadā qōne

facto eponebat oē

quasbā moniales q

eazz. receptio nō te

nebat qz facultates

nō sufficiebāt et for

matus fuerat articu

lus in b verba. mte

dit p bare q ex fa

cultatibus monaste

rīsancti nicolai nō

pnt tot comode su

stetari. opposui q in

tentio pbata n rēle

uabat qz possit esse

q n possent como

et tn possent absq

penuria. iā em dico

q canonicus bono-

mē. de cētū floreis

nō possit comode su

stetari t n de. xxv.

sustetare absq pe

nuria. dñ dico d me

ipso. nām illa como

ditate inspicit osue

tudo regionis et q/

itas plone. vñ lñ n

possim comode sus

stetari. tñ possuz fi

ne penuria. penuria

em bñ deriuatores

bz in se egestatē in

digētiā t dfectū ne

cessatiozu. b g vo

luit ostō qz ostitate

in monasterio n mē

dicantū n haberent

nece mendicare pfe

necessarioz. Sfecū

Si aut considerato an

tiquo statu mona

sterij vel alijs mona

sterij cuiusvis monaste

rij p feudo qd monasterij

ipm tenet ab aliq principe

seu dñ tpali sibi debet

homagium vel fidelitatis

sacramentuz pftare nifig

p pcuratore illud prestet

possit efficere apud eū de

monasterio cū honesta et

decenti societate exire po

terit eo casuliceter homa

gio factō qpm comode

poterit seu fidelitatis psti

to sacramento ad ipm mona

sterium euestigio reūsura

e Sustentari. de insti. c. i. et. c. auētem. 8 vi. et ho. cle.

f Tritiū. b spēale dictū vide ī talibus / qm vt ait
monasteris feiar. secus puto in monasterijs virōz. licz
em et in illis ultra q sustētari pnt recipi n̄ debeat. si tñ
fuerint recepti tenebit. qr et hoim cetib⁹ se miscē et sibi
vite necessaria acqrere pnt. 8 ose. di. v. nūq. g Tpali

in ecclesiastico em sec⁹

qr ille b necessitate
illas p procur ad b
faciendū admittere
debet. c. q. epis.

h Homagiū. Con

tra. s. de reg. iur. c.

vi. So. p spūalib⁹

nō pstaē homagiū

qr illud est simonia

. s. S simo. ex diligē

ti. b. p tpalibus iu/

risdictōib⁹ vel simi

libus bñ pstaē t sic

intelligiē b. ad hoc

xvij. di. si ep̄s et. s.

. e. li. de ap. romana

. q. debet. i aut. quo

mō opor. ep. q. illib

i Eu dñm tpalem

h. Piestet. et sic iu

rat p pcur. vt. lxij

di. tibi dñ. vbi b

l Societate. bēbit

secū duas v̄ plures

ex atiqs mōachab⁹

capellano s fuos et

incedat honeste.

m Euestigio. i. sta

tum vel continuo.

n Fraudē. sic. s. de

iudi. mulieres b ibi

pena excōicatōis im

ponē b nō forte rō

fuit iudicialis auto

ritas ppter quā ibi

magis delinquitur

o Partibus. angl

coz et normanoz.

et volebāt forte q

l possent p pcur

tores agere tñ illos

habuerūt ostiuerē

in pntia iudicis et re

leuare et cauere.

p Inducat merito

igit potuit papa su

per hoc legem dare

ad idez. s. dēfor. cō

pe. c. vi. t. S iutiut.

licet q. de sen. ex. de

ceriminius.

a tractari. sed nonne hoc est ius cōe oīm inullerūm psonaliter nō trahant ad iudicium. s. diudi. mulieres. sic q̄ no n̄ trahant muite. sed iste n̄ dñt etiā volētes trahi. vt ibim. q̄ e tez. et h. **b** elec. vbi piculū. q̄ pterea. **c** Domādarēt. s. e. li. ff. de orig. iut. l. n. q̄ post ori

d Primatib⁹. ista sunt noīa diūsa idē tñ ē offīn. ḡmē. xcix. di. c. j.

d Sua autoritatem quod est. j.

e Clauſura. facie da quod est. j.

f Secularis. xij.

q̄ v. p. odest. et ex/

hibebitur nō ad p̄

iudicandū sed ad ea

que deo sunt placis

ta exequendū. s. de

off. or. c. i. et potest

ad hoc spelli. xij.

q̄ v. administratores

g Per hoc prote

statio quedam si. s.

• e. vbi periculū. q̄ p

terea. et. s. de hēti.

ad abolendam in fi-

saluo eo qđ habes

in cle. e. ti. attenden

tes in princi.

Eligionum.

In prima p/

te repetens

sus antiquum ordi-

nēs mendicantes in

uentos post ocluz

non confirmatos p

ipsum inquantū. p/

cesserūt de facto re

uocat. In secunda q̄

incip̄ ibi. affirmatos

de approbatis p̄uis

dit q̄ p̄fesso res illo

rum possint in ipsis

remanere nulluz ad

professionem recipi

endo loca noua non

emendo. et vetera

non vendendo fine

licentia ap. se. iriz

tans contra factum

et excōmunicans fa

cientes. In tercia p

te q̄ incip̄ ibi. sane

constitutionez dicit

ad predicatorēs et

minoles nō extendi

propter euidentem

vtilitatē ip̄orum

nec ad carmelitas

heremitas q̄ conci

liū p̄cesserūt. In q̄r

ta parte que incipit

ibi. ad h. sedit p̄sonis singularibus ordīnū ad quos cō

stitutio extendit ut possint transire ad ordīnes app̄roba

to sed non conuentus ad conuentum fine licentia pape.

i Simia. pene nil immensū bonū. in aut. vt det. sit nu.

cleri. in p̄n. coll. j. nec in multitudine sacrificiorū p̄piciat

deus. xij. q̄ v. scriptuz. de oīe. di. v. non mediocriter. et

lites vel quidqđ aliud ip̄a
per pecuratores earū fieri
faciat et tractarē. Et q̄ pa
rum esset cōdere iura nisi
eēnt q̄ ea executioni d̄bitē
demādarēt. p̄tarchis pri
matib⁹ aēp̄is et ēp̄is vni
ueris districte in virtute
sancte obediētie sub obte
statiōe diūmi iudicijet in
termiatione maledictiōis
etne p̄cipiēdo mādamus
q̄tenus eoz q̄libet in ciuitate
ac dioceſi p̄pria i mos
nasternjs monialiū fibi or
dinario iure subiectis sua.
In hijs h̄o q̄ ad romanā im
mediate spectat eccīaz se
ap. auēte. abbates vero et
alijs tam exēpti q̄ nō exēpti
p̄ plati eccīaz mōasteriorū
et ordīnū quorūcung
in monasterijs hmōi fibi
subiectis de clausura cōue
nienti ybi n̄ est ip̄oz mōa
steriorū expensis et fideli
um elemohimis q̄s ad hoc
pcurent diligentius faci
enda. et d̄ ip̄his monialib⁹
includendis q̄z primū co
mode poterūt puidere p
curēt si diūme ac nostre in
dignatiōis voluerint acii
moniamēlitare. contradi
ctores atq̄ rebelles p̄ cen
suram ecclesiasticaz appell
atione postposita compe

melius est paucos bonos q̄ multos malos h̄te mīstros
s. S. eta. et q̄. c. pe. ad idē. s. e. li. b. R. p. c. i. c. cu suis oco
h. Conciliū. s. e. t. c. vi. Re p. c. vi. S. oces. p̄b. S. etā
i Importuna. s. e. li. de da de pe. di. j. importuna. in
aut. vt dif. ius. in p̄n. em̄ violate legis habeā q̄ otra
m. Presupuſoſa. re legē ausus fuerit spare q̄ lici
tum n̄ est. C. de pe
bo. sub. l. j. m p̄n. cō
tra legē aut ē absq̄
licētia p̄ncipis nouū
ordinem vel colle
gium instituere. vt
p̄eb. c. s. e. c. vi. C. X
de col. illi. l. j. q. i. j.
n Repetita. sic. C
de epi. et cle. repeti
ta. C. de emē. iusti
co. l. j. m medio.

Greg. x. in concilio ḡnali.

De religiosis domibus.

R Eligionū diūſita
tem n̄imā ne cōfu
sionem induceret
generale ociliū osulta phi
bitione vetauit. Sed q̄
non solū importuna peten
ciū inhiatio illaz postmo
dū multiplicatōz extortie
vez etiā alioz p̄sumpto
sa temeritas diuersoz or
dinū p̄cipue mendicantiū
quoz nondū appbatōnis
meruere principium effre
natam quasi multitudinē
admuēnit repetita ostē
districtius inhiabentes ne
aliq̄s decetero nouū ordī
nem aut religionem inues
tiā vel habitū noue reli
giōis assumet. cūctas affa
tim religiones et ordīnes
mendicātes post dictum
ociliū ad muētos q̄ nullam
ofirmationez sedis ap. me
ruerūt ppetue phibitioni
subiçimus et quatenus p
cesserant reuocamus.

viuant. q̄ certos redditus vel possessiones nō h̄nt vnde
sequēt mēta mēdicitas. **v** Subdere. alias sublisterē
x Si velit q̄h ad religionē aliā trāsire poterūt. vt in fi
. c. S. ad sc̄lū n̄ poterūt redire. b. m. guil. ad h. s. e. i. j. nō so
y Admītāt. et sic definēt i sephis. **l** lū. et. c. ostēm
in aut. vt det. sit nu. cleri. q̄ sanximus igitur colla. j.